

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІМЕНІ Б.Д. ГАВРИЛИШИНА

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о директора ННІМВ ім. Б.Д. Гаври

Людмила ГАВРИЛЮК-ЄНСЕН

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**«ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
(АНГЛІЙСЬКОЮ ТА НІМЕЦЬКОЮ МОВАМИ)»**

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 03 Гуманітарні науки

спеціальність – 035 Філологія

спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)

ОПП «Бізнес-комунікація та переклад»

Кафедра іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

Форма	Курс	Семестр	Лекції (годин)	Практичні (годин)	ІРС (годин)	СРС (годин)	Тренінг, (год.)	Разом (год.)	Залік	Іспит
Денна	4	7, 8	54	54	6	88	8	210		7,8

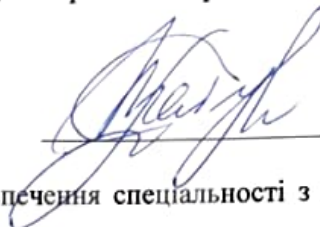
30.08.2024
[Signature]

Робоча програма складено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №9 від 26.05.2021 р.)

Робочу програму уклали канд. філол. наук, доц. кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Ірина БСЛІНСЬКА, канд. пед. наук, доц. кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Тетяна ПАНИЧОК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов та та інформаційно-комунікаційних технологій, протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, канд. філол. наук, доц.

Людмила КРАЙНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з 035 Філологія, протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності, кандидат філологічних наук, доцент

Світлана РИБАЧОК

Гарант освітньої програми, кандидат філологічних наук, доцент

Наталя РИБІНА

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
(АНГЛІЙСЬКОЮ ТА НІМЕЦЬКОЮ МОВАМИ)»**

1. Опис дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»

Дисципліна “ Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами) ”	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS 4 курс: 8	<i>Галузь знань –</i> 03 Гуманітарні науки	Обов’язкова дисципліна циклу загальної підготовки Мова навчання – німецька, англійська
Кількість залікових модулів: 7 семестр: 5 8 семестр: 5	<i>Спеціальність–</i> 035 Філологія	Рік підготовки: 4 Семестри: 7, 8
Кількість змістових модулів: 4	<i>Спеціалізація –</i> 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)	Лекції (год): 54 30 – нім. м. семестр 7 24 – англ. м. семестр 8 Практичні заняття (год): 54 30 – нім. м. семестр 7 24 - англ. м. семестр 8
Загальна кількість годин: 4 курс: 210	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Самостійна робота (год): 66 44 – нім. м. 44 - англ. м. Тренінг: 4 – нім. м. 4 - англ. м. Індивідуальна робота: 3 – нім. м. 3 - англ. м.
Тижневих годин 7 семестр: 6,9 год., з них аудиторних 4 год.; 8 семестр: 11,25 год., з них аудиторних 6 год.;		Вид підсумкового контролю іспит: 7,8 семестр

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є ознайомити студентів із закономірностями формування й розвитку англомовної та німецькомовної літератури, в її ключових літературних епохах (Відродження, просвітництва, романтизму, реалізму, модернізму та постмодернізму), на прикладі прочитання творчого доробку видатних німецьких, англійських й американських письменників, в контексті історико-літературного процесу та культурної специфіки формування літератур Німеччини, Англії та США, а також збагачення їхнього духовного світу новими знаннями, формування естетичних смаків, високої загальної та читацької культури, оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Завдання дисципліни полягає в ознайомленні з періодами розвитку літературного процесу; удосконаленні умінь студентів аналізувати, порівнювати та виявляти специфічні риси художні твори; підвищенні рівня термінологічної грамотності студентів; формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» є обов'язковою складовою навчання майбутніх фахівців у галузі бізнес-комунікацій і перекладу. Вона спрямована на студентів, які мають попередні знання англійської та німецької мов, володіють стійкими знаннями з даної дисципліни, а також володіють певними навичками у сфері перекладу, самостійної роботи і аналізу художніх творів.

2.5. Результати навчання

- РН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

- РН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

- РН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

- РН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»

7 семестр - німецькою мовою

Змістовий модуль №1.

Тема 1. Раннє Середньовіччя (VIII – XI) Література високого та пізнього середньовіччя (XII – середина XV століття)

Історичні та культурні передумови зародження літератури у германців. Освіта в епоху Каролінців (750 – 900). Становлення німецькомовної писемності. Особливості відображення світу і людини у героїчному епосі.

Тема 2. Характерні риси Ренесансу в літературі Німеччини

Суспільно-політичні передумови. Бюргерський вплив на науку та мистецтво. Витоки Ренесансу і Гуманізму. Специфічні особливості німецької гуманістичної літератури. Народна пісня. Майстерзанг. Виникнення драми: фастнахтшпіль і латинська гуманістична драма.

Тема 3. Німецька література часів Бароко

Між Відродженням і Просвітництвом; особливості світобачення та філософські напрямки. Мартін Опіц і мовні спілки. Театр і драматургія. Драми Андреаса Гріфіуса, Крістіан Ройтер. Поезія: Пауль Флемінг, Андреас Гріфіус, Крістіан Гофман фон Гофмансвальдау. Епос. Виникнення роману як жанру, види роману.

Тема 4. Епоха буржуазної революції (1730-1848)

Розквіт літературної класики та романтизму. Основні риси європейського Просвітництва, вплив англійської та французької літератури на літературу Німеччини. Філософська література німецького Просвітництва. Компроміс діалектичного мислення з – Становлення національної літературної традиції.

Тема 5. Німецька літературна течія «Буря і натиск» (1767 – 1790)

Історичні та політичні передумови виникнення літературної течії «Буря і натиск», ранні твори Гердера. Поезія «Бурі і натиску». Молодий Йоганн Вольфганг Гете.

Тема 6. Німецька класична література. Веймарський класицизм (1786–1832)

Розквіт національної літератури. Культурний та філософський контекст. Поетика класицизму в літературі, представники високого німецького класицизму: Фрідріх фон Шіллер, Йоганн Готфрід Гердер, Готгольф Ефраїм Лессінг, Йоганн Вольфганг фон Гете..

Змістовий модуль №2.

Тема 7. Романтизм у Німеччині

Основні риси романтизму в німецькій літературі: емоційність і почуття, природа, відчуття власної ідентичності, фантазія та сюрреалізм, захоплення середньовіччям. Представники німецького романтизму: Йоганн Вольфганг фон Гете «Лідії», «Ельє», «Вандерхензена» та «Моліра», Людвіг Тік «Сільвестра», Ноель вон Гарнек «Івана», «Рінелли», Еріх Марія Ремарк «На заході без змін».

Тема 8. Період Бідермаєр / Вормерц (1830-1848)

Відмовою від романтичних ідеалів попереднього періоду, звернення до побутового реалізму та увагою до проблем сучасності. Питання про моральність та етику, висвітлення проблеми класової нерівності та політичної нестабільності.

Тема 9. Реалізм в німецькій літературі

Особливості зображення історичного часу в літературі реалізму. Специфіка німецького реалізму в середині 19 століття. Поняття «Biedermeier», політизація лірики, відмова від ідеалістичних драми.

Тема 10. Реалізм в німецькій літературі

Особливості зображення історичного часу в літературі реалізму. Специфіка німецького реалізму в середині 19 століття. Поняття «Biedermeier», політизація лірики, відмова від ідеалістичних драми.

Тема 11. Тенденції літератури між 1920 та 1933 роками (від Веймарської республіки до Третього Рейху)

Експресіонізм в літературі Німеччини. Творча програма експресіоністів, духовне та культурне життя. Література у Веймарській республіці. Розвиток нових політичних концепцій у прозі, драмі та ліриці. Німецька література у вигнанні 1933 -1945 роки. Анна Зегерс.

Тема 12. Література Німеччини після 1945 року

Основні напрямки післявоєнної літератури, відношення німецьких письменників до війни і фашизму. Драматургія і лірика перших повоєнних років

Тема 13. Новітня німецька література. Німецька література після об'єднання Німеччини.

Ситуація в країні після возз'єднання. Стосунки між східними та західними німцями, їх відображення у літературних творах.

8 семестр - англійською мовою

Змістовий модуль №1.

Тема 14. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.

Ознайомлення з хронологією англійської літератури; шляхи розвитку літератури давньоанглійського періоду та британського середньовіччя. Опрацювання поеми «Беовульф» та «Кентерберійських оповідань» Джеффри Чосера.

Тема 15. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.

Особливості літератури епохи Відродження. Творчість Вільяма Шекспіра, становлення та розвиток драматургії. Інтерпретація драматургічних творів.

Тема 16. Просвітництво та Преромантизм в англійській літературі.

Розвиток публіцистики та сатири в англійській літературі цього періоду (Дж.Свіфт, Д.Дефо). Поняття преромантизм (передромантизм).

Тема 17. Романтизм. Американська література періоду романтизму.

Шляхи розвитку англійського романтизму. Творча постать Байрона. Особливості жанру романтичної поеми. Творчі здобутки поетів-романтиків Персі Біші Шелі, Джона Кітса та ін. Становлення романтичної прози та внесок Вальтера Скота. Джейн Остін «Гордість та упередження».

Особливості американської літератури періоду Нової Англії, шляхи становлення романтизму. Історичний роман Дж. Купера

Змістовий модуль №2.

Тема 18. Вікторіанська епоха в британській літературі.

Провідні літературні жанри вікторіанської доби. Особливості вікторіанського англійського роману. Аналіз творів Шарлотти Бронте «Джейн Ейр» та Чарльза Діккенса.

Тема 19. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.

Особливості становлення та риси реалізму. Регіоналізм чи «література місцевого колориту». Творчість Марка Твена, Джека Лондона, О.Генрі.

Тема 20. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі.

Особливості прози модернізму. Джозеф Конрад «Серце п'їтьми». Вільям Голдінг «Володар мух». Розвиток сатири - Джордж Орвелл «1984», поняття про роман-антиутопію. Аналіз поезії модернізму. Т.С.Еліот «Мандрівка трьох царів», «Пісні кохання Дж.Альфреда Пруффока». Специфіка драматургії Семюела Беккета, Т.Еліота, Роберта Болта та ін.

Тема 21. Література період другої світової війни та пост модернізм. Кінець ХХст , початок ХХІ.

Специфіка розвитку прози ХХ ст.: творча манера Е. Хемінгвея, В.Фолкнера. Афро-американська література. Джон Апдайк. Аналіз й інтерпретація творів даного періоду. Новітні течії та школи. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури. Ознайомлення із сучасними трендами в літературознавстві.

4. Структура залікового кредиту дисципліни

**«Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»
(4-ий рік підготовки)
7 семестр**

	Кількість годин			Індивідуальна робота	Тренінги, КПЗ	Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота			
Змістовий модуль №1						
Тема 1. Раннє Середньовіччя (VIII – XI) Література високого та пізнього середньовіччя (XII – середина XV століття)	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 2. Характерні риси Ренесансу в літературі Німеччини	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 3. Німецька література часів Бароко	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 4. Епоха буржуазної революції (1730-1848)	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 5. Німецька літературна течія «Буря і натиск» (1767 – 1790)	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 6. Німецька класична література. Веймарський класицизм (1786–1832)	4	4	4			1
Змістовий модуль №2						
Тема 7. Романтизм у Німеччині	2	2	4	1	4	тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 8. Період Бідермаєр / Вормерц (1830-1848)	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді,

						аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 9. Реалізм в німецькій літературі	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 10. Натуралізм і символізм у німецькій літературі (кінець XIX – початок XX століття)	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 11. Тенденції літератури між 1920 та 1933 роками (від Веймарської республіки до Третього Рейху)	2	2	1			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 12. Література Німеччини після 1945 року	2	2	2			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 13. Новітня німецька література. Німецька література після об'єднання Німеччини.	4	4	1	1		тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
РАЗОМ	30	30	44	3	4	90

8 семестр

	Кількість годин			Індивідуальна робота	Тренінги, КПЗ	Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота			
Змістовий модуль №1						
Тема 14. Англосаксонський період та література Середньовіччя.	2	2	4	1		тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 15. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.	4	4	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 16. Просвітництво та Преромантизм в англійській літературі.	2	2	4	1		тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 17.	4	4	4			тести; питання, есе, презентації,

Романтизм. Американська література періоду романтизму.						доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Змістовий модуль №2						
Тема 18. Вікторіанська епоха в британській літературі.	2	2	4		4	тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 19. Реалістична література 1865- 1914 рр. у США.	4	4	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 20. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі. The 20th century literature. Modernism in poetry and Prose.	2	2	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 21. Література період другої світової війни та пост модернізм. Кінець ХХст, початок ХХІ.	4	4	6	1		тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
РАЗОМ	24	24	35	3	4	90

**5. Тематика лекційних занять
(4-ий рік підготовки)
7 семестр**

Лекція 1.

Тема 1.

Раннє Середньовіччя (VIII – XI) Література високого та пізнього середньовіччя (XII – середина XV століття)

- становлення німецькомовної писемності. Перші переклади з латинської та віршовані переспіви Біблії;
- героїчні пісні. “Пісня про Хільдебранда”;
- розквіт придворно-лицарської літератури;
- середньовічна поезія. Героїчний епос;
- “Пісня про Нібелунгів”;

Лекція 2.

Тема 2. Характерні риси Ренесансу в літературі Німеччини

- особливості німецької літератури в період Ренесансу;
- виникнення драми;
- Мартін Лютер. Переклад Біблії Мартіна Лютера.

Лекція 3.

Тема 3. Німецька література часів Бароко

- особливості світобачення та філософські напрямки;
- Мартін Опиц;
- драми Андреаса Гріфіуса;
- поезія: Пауль Флемінг, Андреас Гріфіус, Крістіан Гофман фон Гофмансвальдау;

Виникнення роману як жанру

Лекція 4.

Тема 4. Епоха буржуазної революції (1730-1848):

- Розквіт літературної класики та романтизму;
- Відображення соціальних конфліктів;
- Вплив ідеї Просвітництва;
- Становлення національної літературної традиції;
- Йоганн Вольфганг Гетеб Фрідріх Шиллерб Готфрід Вільгельм Лейбніцб Франц Шубертб Ейдольф Лессінг.

Лекція 5.

Тема 5. Німецька літературна течія «Буря і натиск» (1767 – 1790)

- історичні та політичні передумови виникнення літературної течії «Буря і натиск»;
- ранні твори Гердера. Поезія «Бурі і натиску»;
- молодий Йоганн Вольфганг Гете. Автобіографічний Роман в листах Й.В. Гете «Страждання молодого Вертера»

Лекція 6-7.

Тема 6. Німецька класична література. Веймарський класицизм (1786–1832)

- розквіт національної літератури;
- Культурний та філософський контекст;
- Поетика класицизму в літературі;
- представники високого німецького класицизму: Фрідріх фон Шіллер, Йоганн Готфрід Гердер, Готгольф Ефраїм Лессінг, Йоганн Вольфганг фон Гете.

Лекція 8.

Тема 7. Романтизм у Німеччині

- особливості романтизму як художнього напрямку;
- Творчість Новаліса як вираження естетики раннього романтизму «Генріх фон Офтердинген»;
- творчість Ф. Гердерліна, Я. Пауля.

Лекція 9.

Тема 8. Період Бідермаєр / Вормярс (1830-1848)

- Літературне відображення повсякденності;
- Політичні та соціальні зміни;
- Представники: Едуард Мьоріке, Генріх Гейне, Карл Леберехт Immermann

Лекція 10.

Тема 9. Реалізм в німецькій літературі

- реалізм як літературний напрям;
- особливості зображення історичного часу в літературі реалізму. Специфіка німецького реалізму в середині 19 століття;
- поняття «Biedermeier»;
- Теодор "Бездомний", Готгольф Ефраїм Лессінг "Емілія Гальт", Герман Гессе "Лобізмус" Генріх Манн "Будденброки".

Лекція 11.

Тема 10. Натуралізм і символізм у німецькій літературі (кінець XIX – початок XX століття)

- натуралізм і символізм у драмі Гергарда Гауптмана "Перед сходом сонця".
- Стефан Георг Ге, Готтфрід Келлер, Гуго фон Гофмансталь та Райнер Марія Рільке.

Лекція 12.

Тема 11. Тенденції літератури між 1920 та 1933 роками (від Веймарської республіки до Третього Рейху)

- експресіонізм в літературі Німеччини;
- література у Веймарській республіці;
- німецька література у вигнанні 1933 -1945 роки. Анна Зегерс;
- Видатні письменники цього часу: Генріх Манн, Томас Манн, Герман Гессе, Роберт Музіль, Герман Брох, Еріх Кестнер.

Лекція 13.

Тема 12. Література Німеччини після 1945 року

- основні напрямки післявоєнної літератури;
- драматургія і лірика перших повоєнних років.

Лекція 14-15.

Тема 13. Новітня німецька література. Німецька література після об'єднання Німеччини.

- сучасні письменники Німеччини та їх твори;
- німецькомовні літературні видання 2005 – 2007 рр;

8 семестр

Тема 14.

Лекція 1. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.

- хронологія англійської літератури;
- шляхи розвитку літератури давньоанглійського періоду та британського середньовіччя;
- поеми «Беовульф» та "Кентерберійські оповідання" Джеффри Чосера;
- періодизація американської літератури.

Тема 15.

Лекція 2. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.

- особливості літератури епохи Відродження;
- зародження та розвиток драматургії.

Лекція 3.

- творчість Вільяма Шекспіра;
- інтерпретація драматичних творів.

Тема 16.

Лекція 4. Просвітництво та Передромантизм в англійській літературі.

- розвиток публіцистики та сатири в англійській літературі цього періоду (Дж.Свіфт, Д.Дефо).
- Поняття передромантизму – передумови виникнення, основні риси, вагомні представники та їхня творчість.

Тема 17.

Лекція 5. Романтизм. Американська література періоду романтизму.

- шляхи розвитку англійського романтизму;
- творча постать Байрона.
- особливості жанру романтичної поеми;
- творчі здобутки поетів-романтиків Персі Біші Шелі, Джона Кітса та ін.;
- становлення романтичної прози та внесок Вальтера Скота;
- Джейн Остін «Гордість та упередження»;

Лекція 6. Особливості американської літератури періоду Нової Англії.

- шляхи становлення романтизму;
- історичний роман Дж. Купера.

Тема 18.

Лекція 7. Вікторіанська епоха в британській літературі.

- основні риси Вікторіанської епохи в британській літературі;
- провідні літературні жанри вікторіанської доби.
- особливості вікторіанського англійського роману.
- аналіз творів Шарлотти Бронте «Джейн Ейр» та Чарльза Діккенса;
- екранізація творів даного періоду – відтворення та перепрочитання;
- переклад англійських художніх творів прозового, поетичного та драматичного жанрів.

Тема 19.

Лекція 19. Становлення та формування американського реалізму.

- особливості становлення реалізму;
- суспільно-історичне підґрунтя реалізму;
- взаємозв'язок з англійським реалізмом.

Лекція 9. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.

- творчість Марка Твена, Джека Лондона, О.Генрі.
- Т. Драйзер та його творчість в контексті епохи.

Тема 20.

Лекція 10. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі.

- особливості прози модернізму. Джозеф Конрад «Серце півми»;
- Вільям Голдінг «Володар мух».
- розвиток сатири - Джордж Орвелл «1984», поняття про роман-антиутопію;
- аналіз поезії модернізму. Т.С.Еліот «Мандрівка трьох царів»;
- «Пісні кохання Дж.Альфреда Пруфрока»;
- специфіка драматургії Семюела Беккета, Т.Еліота, Роберта Болта та ін.

Тема 21.

Лекція 11. Література період другої світової війни та пост модернізм.

Кінець ХХст , початок ХХІ.

- специфіка розвитку прози ХХ ст.: творча манера Е. Хемінгвея, В.Фолкнера;
- Афро-американська література;
- Джон Апдайк - творчість та основні твори;
- Аналіз й інтерпретація творів даного періоду;

Лекція 12. Новітня література. Представники сучасної англійської літератури: Дж. Фаулз, Дж. Барнс, Т. Стоппард, П. Екройд, М. Бредбері, Г. Свіфт та ін. Дж. Фаулз і сучасний постмодерністський роман.

- Новітні течії та школи.
- Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури.
- Сучасні тренди в літературознавстві.

5. Тематика практичних занять

(4-ий рік підготовки)

7 семестр

Тема 1. Раннє Середньовіччя (VIII – XI) Література високого та пізнього середньовіччя (XII – середина XV століття)

1. Практичне заняття.

Джерела формування середньовічної літератури (антична традиція християнства та текстова традиція германських племен). Найдавніші літературні пам'ятки народними мовами («Пісня про Гільдебранта», «Мерзебурзькі заклинання»). «Пісня про Гільдебранта» як зразок героїчної пісні: конфлікт, система мотивів, відображення кодексу воїна

Тема 2. Характерні риси Ренесансу в літературі Німеччини

2. Практичне заняття

Специфічні особливості німецької гуманістичної літератури. Мейстерзанг. Фастнахтшпіль і ланитська гуманістична драма. Мартін Лютер

Тема 3. Сатирична літературна спадщина гуманістів

3. Практичне заняття.

Ульріх Фон Гуттен. «Листи темних людей», «Похвальне слово Глупості», Себастьян Брант «Корабель Дурнів», Творчість Ганса Сакса, її фольклорні основи.

Тема 4. Німецька література часів Бароко

4. Практичне заняття.

Особливості світобачення та філософські напрямки, Мартін Опиц, драми Андреаса Гріфіуса, поезія: Пауль Флемінг, Андреас ріфіус, Крістіан Гофман фон Гофмансвальдау.

Тема 5. Література Пієтизму, Рококо і Сентименталізм (1670 - 1783)

5. Практичне заняття.

Малі літературні форми Рококо. Ідилії Соломона Геснера, Крістоф Мартін Віланд; сентименталізм у німецькій літературі.

Тема 6. Література епоха Просвітництва в німецькій літературі (1720 – 1785)

6. Практичне заняття.

Особливості німецького Просвітництва. Філософське підґрунтя формування просвітницького руху (Локк, Гобс, Лейбніц, Кант). Історико-культурна, суспільна та літературна ситуація в Німеччині XVIII ст. Основні літературні напрями в німецькій літературі XVIII ст. Рококо. Пієтизм. Сентименталізм. Класицизм. Реалізм. Ф. Г. Клопшток. Поетологічна концепція. «Мессіада». Оди. К. М. Вілянд і роман виховання. Творчість Готшеда, літературна програма та практика. Нормативна поетика

Тема 7. Німецька літературна течія «Буря і натиск» (1767 – 1790)

7. Практичне заняття.

Й. Г. Гердер – натхненник руху «Буря і натиск». Концепція генія. Творчість Й. В. Гете періоду «Бурі і натиску» та сентиментальний роман «Страждання молодого Вертера». Творчість Ф. Шиллера періоду «Бурі і натиску».

Тема 8. Німецька література періоду Класицизму (1786 – 1805)

8. Практичне заняття.

Особливості класицизму та романтизму як художніх напрямів. Творчість Ф. Гельдерліна, Я. Пауля, Г. Фон Клейста.

Тема 9. Романтизм у Німеччині

9. Практичне заняття.

Ранній німецький романтизм. Романтизм як напрям у літературі XIX ст. Передумови виникнення. Єнська школа романтизму. Поняття «універсальної поезії», «романтичної іронії». «Магічний ідеалізм» Новаліса. Натурфілософія «Гімнів до ночі» та «Духовних пісень». Роман «Генріх фон Офтердінген». Творчість Л. Тіка. Творчість Новаліса як вираження естетики раннього романтизму. Концепція універсальної поезії. Повість Новаліса «Учні в Саїсі». Адальберт фон Шаміссо «Дивна історія Петера Шлеміля». Фрідріх де ла Мотт Фуке та його новела-казка «Ундіна». Особливості романтичної новели пізнього романтизму.

Тема 10. Реалізм в німецькій літературі

10. Практичне заняття.

Література Бідермайеру. Особливості культури Бідермайер. Творчість Е. Меріке, А. Штіфтера. Особливості новелістики. Поетика настроєвої новели.

Тема 11. Натуралізм і символізм у німецькій літературі (кінець XIX – початок XX століття)

11. Практичне заняття.

Гергарда Гауптмана "Перед сходом сонця", Стефан Георг Ге, Готтфрід Келлер, Гуго фон Гофмансталь та Райнер Марія Рільке.

Тема 12. Німецький літературний експресіонізм. Перші роки XX століття, розвиток літератури Німеччини між 1918-1945 роками, література Німеччини після 1945 року

12. Практичне заняття.

Література Ваймарівської класики. Поняття «Ваймарівська класика»: філософські та естетичні засади епохи. Творчість Гете та Шиллера періоду Веймарівської класики, концепція мистецтва. Й. В. Гете. «Фауст». Історія створення. Історичний та легендарний Фауст. Фауст Й. В. Гете. «Фауст» як філософська поема. Система персонажів. Ідея, проблематика.

Тема 13. Новітня німецька література. Німецька література після об'єднання Німеччини.

13. Практичне заняття.

Сучасні письменники Німеччини та їх твори; німецькомовні літературні видання 2005 – 2007 рр; оповідання К. Вольф «Що лишається?».

8 семестр

Тема 14. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.

1. Практичне заняття.

Роль англomовної літератури в контексті світової культури. Визначні постаті та їхній вклад в скарбницю надбань цивілізації, англійської літератури; етапи розвитку літератури давньоанглійського періоду та британського середньовіччя; зразки літературних творів та їхні переклади на українську мову. Періодизація американської літератури.

Поема «Беовульф» як знакова подія у розвитку літератури Британії. «Кентерберійські оповідання» Джеффри Чосера. Варіанти перекладу на українську мову

Тема 15. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.

2. Практичне заняття

Особливості та основні риси літератури епохи Відродження. Аналіз й інтерпретація творів Британської художньої літератури Відродження.

Інтерпретація драматичних творів.

3. Практичне заняття

Творчість Вільяма Шекспіра. Переклади Шекспіра в українському мовному просторі.

Тема 16. Просвітництво та Передромантизм в англійській літературі.

4. Практичне заняття

Розвиток публіцистики та сатири в англійській літературі цього періоду (Дж.Свіфт, Д.Дефо). Екранізація та переклад творів.

Ситуативне завдання. Власний переклад уривків, аналіз та порівняння.

Поняття передромантизм – передумови виникнення, основні риси, вагомі представники та їхня творчість. Вільям Блейк як передвісник романтизму – основні віхи творчості.

Тема 17. Романтизм. Американська література періоду романтизму.

5. Практичне заняття

Етапи розвитку англійського романтизму та історично-філософське підґрунтя його виникнення. Особливості жанру романтичної поеми. Творчі здобутки поетів-романтиків Персі Біші Шелі, Джона Кітса та ін. Творча постать Байрона.

6. Практичне заняття

Становлення романтичної прози та внесок Вальтера Скота. Джейн Остін «Гордість та упередження». Особливості американської літератури періоду Нової Англії, шляхи становлення романтизму. Історичний роман Дж. Купера.

Тема 18. Вікторіанська епоха в британській літературі. (The Victorian Age. Victorian Realism)

7. Практичне заняття

Основні риси Вікторіанської епохи в британській літературі. Яскраві представники цього періоду та їхні твори та переклади.

Твори сестер Бронте «Джейн Ейр», «Грозвий первал» та Чарльза Діккенса;

Особливості екранізації творів даного періоду – відтворення та перепрочитання;

Ситуативне завдання. Переклад англomовних художніх творів прозового, поетичного та драматичного жанрів.

Тема 19. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.

8. Практичне заняття.

Історично- культурні особливості становлення реалізму. Основні представники цього періоду та їхні здобутки

9. Практичне заняття

Творчість Марка Твена, Джека Лондона, О.Генрі. Перекладацькі версії

Тема 20. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі. The 20th century literature. Modernism in poetry and Prose.

10. Практичне заняття

Особливості прози модернізму. Джозеф Конрад «Серце п'їтьми». Вільям Голдінг «Володар мух». Розвиток сатири - Джордж Орвелл «1984», поняття про роман-антиутопію.

Поезія модернізму. Т.С.Еліот «Мандрівка трьох царів». «Пісні кохання Дж.Альфреда Пруфрока». Специфіка драматургії Семюела Беккета, Т.Еліота, Роберта Болта та ін.

Тема 21. Література період другої світової війни та пост модернізм. Кінець ХХст., початок ХХІ. - новітні течії та школи. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури.

11. Практичне заняття

Специфіка розвитку прози ХХ ст.: творча манера Е. Хемінгвея, В.Фолкнера. Афро-американська література.

12. Практичне заняття

Джон Апдайк – основні етапи творчості. Наявність україномовних перекладів. Аналіз й інтерпретація творів даного періоду. Ознайомлення із сучасними трендами в літературознавстві. Новітня література. Представники сучасної англійської літератури.

6. Самостійна робота

7 семестр

1. Поняття про роман: ознаки, структура, правила, види. Перед перекладацька підготовка до перекладу роману.
2. Еріх Марія Ремарк (Крамер) – письменник-гуманіст. (*На західному фронті без змін, Три товариші, Люби ближнього свого, Триумфальна арка, Час жити і час умирати, Чорний обеліск, Ніч у Лісабоні* та ін.) Нотатки для підготовки перекладу твору. Аналіз титрів екранізації. Компаративний аналіз творів авторів.
3. Література Німеччини ХІХ – ХХ століття. Аналіз автентичних критичних статей та відгуків. Написання власних.
4. Сучасна німецькомовна література на просторах інтернету. Прочитання та есе на задану тему

8 семестр

1. Поняття про детектив: ознаки, структура, правила, види. Перед перекладацька підготовка до перекладу детектива.
2. Е. По – засновник детективного жанру. Основні твори. А. Конан-Дойль – послідовник Е. По. Нотатки для підготовки перекладу твору. Аналіз титрів екранізації. Компаративний аналіз творів авторів.
3. Характеристика англійської реалістичної літератури XIX століття. Аналіз автентичних критичних статей та відгуків. Написання власних.
4. Сучасна англійська література на просторах інтернету. Прочитання та есе на задану тему

7. Тренінг з дисципліни (7 семестр) Тематика, завдання та структура тренінгу

Тренінг 1

Майстерність літературного аналізу німецьких класиків

Мета тренінгу: Розширити літературні знання студентів та вдосконалити їхні навички літературного аналізу через вивчення творчості видатних німецьких класиків. Засвоїти методи та підходи до критичного осмислення літературних творів.

Цілі та завдання тренінгу: вивчення ключових аспектів та тем в творчості Йоганна Вольфганга фон Гете та Фрідріха Шиллера, а також аналіз їхнього впливу на німецьку літературу; розкриття символізму та глибини казок Братів Гримм, а також їхнього важливого значення для літературної традиції; аналіз та обговорення робіт Томаса Манна, зокрема взаємодії літератури та культури в його творчості; виконання практичних завдань та участь у обговореннях, що сприяють формуванню навичок критичного мислення та самостійного аналізу літературних творів.

Тренінг 2

Естетика та філософія у німецькій літературі

Мета тренінгу: Ознайомити студентів із філософським та естетичним виміром німецької літератури, розкрити зв'язок між художнім та філософським вираженням в творах визначних авторів.

Цілі та завдання тренінгу: вивчення філософських ідей Ніцше та їх віддзеркалення в його літературних творах; аналіз та обговорення екзистенціальних тем у творчості Кафки та їх вплив на сучасну літературу; вивчення естетичних та романтичних елементів у творчості Генріха Гейне та їхнього впливу на літературний розвиток; дискусії та дебати з філософсько-літературних питань, організація обговорень та аналізу сучасних перспектив відносно взаємодії філософії та літератури в німецькому контексті.

Тренінг з дисципліни (8 семестр) Тематика, завдання та структура тренінгу

Тренінг 1

Аналіз класичної англійської літератури: від Шекспіра до Джейн Остін

Мета тренінгу: Розгорнути літературні знання студентів та поглибити їхні навички аналізу, вивчаючи шедеври англійської літератури від Шекспіра до Джейн Остін. Збільшити розуміння літературних жанрів та стилів, визначити основні теми та концепції.

Цілі та завдання тренінгу: огляд та аналіз визначних творів Вільяма Шекспіра, вивчення літературних методів та стилів, які вплинули на класичну англійську літературу; аналіз поезій та ілюстрацій Уільяма Блейка для розкриття його унікального підходу до літератури та мистецтва; вивчення соціальних та гуманітарних аспектів в творчості Діккенса та їх відображення у літературі; інтертекстуальність та сучасний погляд на творчість Джейн Остін, розгляд впливу Остін на літературний світ, а також її застосування сучасних літературних та кінематографічних адаптацій.

Тренінг 2

Літературна ландшафтзація: сучасні тенденції в літературі англomовних країн

Мета тренінгу: Ознайомити студентів із сучасними літературними тенденціями в англomовних країнах, розглядаючи твори сучасних авторів та їхні впливові напрями. Сприяти розвитку критичного мислення та розумінню різноманіття сучасної літератури.

Цілі та завдання тренінгу: поетика магічного реалізму, вивчення інноваційних літературних методів, що використовуються автором, і виявлення їх впливу на сучасну літературу; феміністичний дискурс у творах Анжели Картер, вивчення літературних творів, що висвітлюють феміністичні питання та вплив на сучасне суспільство; постколоніальна література та її вираження у творчості Чинуа Ачэбе, Салмана Рушді, Дерека Волкотта. Розгляд та аналіз літературних робіт, які відображають постколоніальний досвід та сучасні виклики в англomовному літературному світі.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тести;
- поточне опитування;
- написання есе
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- модульна контрольна робота;
- іспит

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89 75-84	Добре	B (дуже добре) C (добре)
65-74 60-64	Задовільно	D (задовільно) E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання) F(незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
1-34		

Форма контролю – іспит, 7 семестр

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Усне опитування (4 тем по 10 балів = 40 балів)	Письмова робота = 60 балів	Усне опитування (4 тем по 10 балів = 40 балів)	Письмова робота = 60 балів	Написання та захист рефератів = 60 балів. Виконання завдань під час тренінгу = 40 балів	Виконання завдань, передбачених програмою - 100 балів	1. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 30 балів, макс. 60 балів

Форма контролю – іспит, 8 семестр

Заліковий модуль 1. Усне опитування (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	Заліковий модуль 2 1. Усне опитування (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	Заліковий модуль 3 1. Написання та захист КПЗ = 60 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів 3. Самостійна робота = 20 балів	Іспит 1. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 30 балів, макс. 60 балів	Разом
20%	20%	20%	40 %	100 %

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне обладнання: SMART Board	1-21
2	Проектор, ноутбук	1-21
3	ноутбук	1-21
4	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-21
5	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі онлайн (за необхідності)	1-21

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Gert Hübner. Ältere Deutsche Literatur. Verlag: Utb GmbH, 2023. S. 374.
2. Perceptions of English & American Literature: практикум для студентів (у 2х частинах) (англ. та укр. мовами): навчальне видання у 2-х ч. / авт.-укл. Ю.А. Чернобров, О.О.Дем'яненко. Біла Церква: БНАУ, 2022. 182 с.
3. Markus Hille. STARK Deutsch - auf einen Blick! Epochen der deutschen Literatur. STARK-Verlag, 2018. S. 45.
4. Percy H. Boynton A History of American Literature – The University of Chicago. The Atheneum Press. Boston USA - <https://www.gutenberg.org/files/45353/45353-h/45353-h.htm>
5. Pokrivchak Anton/ American Literature of the Twentieth Century: Modernism and After.- Pedagogicka faculta Trnavskej university v Trnave -2020
6. Yomb May. Epochen der deutschen Literatur. Verlag: Bange, C, 2022. S. 95
7. Белінська І., Паничок Т. Методичні рекомендації з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)». Частина II - (Англомовна література) Для студентів 4 курсу, ступінь вищої освіти – бакалавр, галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність – 035 «Філологія», ОПП - «Бізнес-комунікація та переклад» - Тернопіль: ЗУНУ, 2023 – 25 с. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48890>
8. Белінська І., Паничок Т. Курс лекцій з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» для студентів 4 курсу частина 2 – англійською мовою. - Тернопіль: ЗУНУ, 2023 –163с. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48891>
9. Белінська І., Паничок Т. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» - Тернопіль: ЗУНУ, 2023 – 21с. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48892>
10. Белінська І. «Загублені » та «віднайдені» - пошуки істини в поетичній проекції Вільяма Блейка. «Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки» -науково-виробничий журнал № 1 (2019);Запоріжжя 2019 с.49 http://humanities.stateandregions.zp.ua/archive/1_2019/1_2019.pdf
11. Белінська І., Котовська Т. Перекладацькі техніки у відтворенні поезики(на прикладі аналізу віршів ”To Spring” і ”Весна”) - Колективна монографія «Іноземна мова у наукових дослідженнях (суспільствознавчі, лінгвістичні, методичні та перекладознавчі студії)».— Тернопіль, 2020. — С.196-203.
12. Белінська І. Особливості відтворення авторського задуму у російському та українському перекладах (На прикладі вірша «The Fly» Вільяма Блейка та його перекладів С. Маршака та В.Богуславської) «Міжнародний вісник гуманітарного університету» \ - серія: філологія\ \ збірник наукових праць\ \ Випуск 52, том 2 Видавничий дім «Гельветика» 2021 С.101-106 vestnik-philology.mgu.od.ua
13. Белінська І., Котовська Т. Відтворення текстової інтерференції в українському перекладі англомовних художніх творів (На прикладі роману ДЖ.Д.Селінджера «Над прірвою у житті) - Колективна монографія «Новітня парадигма сучасної комунікації», Тернопіль, ЗУНУ 2023 <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48860>
14. Белінська І., Паничок Т. Істина у поетично-теологічному дискурсі Вільяма Блейка та шляхи її відтворення в українському перекладі. Вісник науки та освіти// - Випуск № 11(17) 2023 – с.59-71 Київ, 2023 <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/49054>
15. Дудченко М.М. Література Великобританії і США : навчальний посібник (англійською мовою). 2-е вид., доп. Суми: Університетська книга, 2021
16. Історія зарубіжної літератури: практикум для студентів першого(бакалаврського) рівня вищої освіти галузь знань – 03 «Гуманітарні науки», за освітньо-професійною програмою 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» : навч.-метод. посіб. автори-укладачі: С. Д. Карпенко, О.О.Дем'яненко. Біла Церква, 2021.240 с.
17. Кнодель Л. В History of English & American literature - . – К.: 2019. – 451 с.
18. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко і з практичною частиною): Навчальний посібник для студентів-германістів (нім). Вінниця: НОВА КНИГА, 2006.336с.

19. Паничок Т., Белінська І. Курс лекцій з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» (Німецькомовна література) для студентів 4 курсу. Тернопіль. ЗУНУ, 2023. 25 с
20. Паничок Т., Белінська І. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН (англійською та німецькою мовами (Німецькомовна література). Тернопіль. ЗУНУ.2023
21. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрями розвитку, ідеї, постаті: Навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2003. 340 с.
22. Шульце Г. Історія Німеччини. Київ: Видавництво «Наука», 2010. 265с

Internet-ресурси:

23. The history of English language and literature: курс відеолекцій англійською мовою на каналі Youtube. URL <https://www.youtube.com/channel/UCiND6c4ozNNNoKAsP8covKgQ>
24. Deutsche Literatur, Autoren und literarische Epochen. URL: <http://www.xlibris.de/>
25. Literaturhandbuch. URL: <https://literaturhandbuch.de>
26. Deutsche Literaturgeschichte & Literaturepochen. Homepage für Deutsche Literaturgeschichte, Methodentraining, Arbeitstechniken und um das Lernen zu lernen. URL: <https://www.pohlw.de/literatur/epochen/deutsche-literaturgeschichte/>
27. Die deutschen Literatur: Epochen. URL: <https://www.studienkreis.de/deutsch/uebungen-aufgaben/>
28. Epochen der deutschen Literatur. URL.: <https://studyflix.de/deutsch/thema/epochen-532>
29. Epochen der Deutschen Literatur. URL.: <https://www.literaturwelt.com/epochen/>
30. Literaturepochen. URL.: <https://abi.unicum.de/epochen>